

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Rolf Lofstad
Dir. tlf: 21 02 18 63

Vår ref: 11/344-1 Vår dato: 19.08.2011
Deres ref: 201102794 Deres dato: 01.06.2011

NOKUTs Høring -North America Strategy for Higher Education Cooperation 2012-2015 of the Norwegian Ministry of Education and Research

Utforming av strategier for internasjonalt samarbeid innen forskning og utdanning er viktig. For å unngå at slike strategier bare blir fine ord og gode intensjoner, er det viktig at de har en praktisk og rettleidende dimensjon som gir retning for de som skal gi strategien liv. I den grad det foreligger krav, retningslinjer, praksis og andre styrende elementer for tilgrensende områder, er det viktig at disse framkommer, for å bidra til at de aktører som skal implementere strategien beveger seg i samme retning.

NOKUT ønsker derfor å peke på noen forhold som det er viktig å ta hensyn til når det gjelder Norges strategi for forskning-/utdanningssamarbeid i forhold til USA/Canada: Generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, akkreditering av læresteder og Lånekassens krav til utdanningsstøtte. Risikoen ved å overse disse forholdene, kan f.eks. være at det legges ulike premisser til grunn for utdanning/studentutveksling i forhold til forskning/samarbeid, noe som kan føre til problemer når disse feltene møtes.

NOKUTs krav til generell godkjenning er styrende for Lånekassens grunnlag for utdanningsstøtte. Dette innebærer at Lånekassen i praksis forholder seg til NOKUTs krav til akkreditering av amerikanske læresteder.

Følgende problemstillinger er derfor verdt å merke seg i forhold til utformingen av en strategi for samarbeid mellom Norge og USA/Canada.

Freshman-år / kurs på freshman-nivå

Utdanningssystemet i Norge og USA er basert på ulike tradisjoner, både i oppbygning av gradsstruktur og profil. *Freshman-året*, det første studieåret i det 4-årige bachelorgradsstudiet, gis ikke generell godkjenning, og gir derfor heller ikke grunnlag for utdanningsstøtte (med visse unntak) fra Lånekassen. Noen studenter tar kurs på *freshman*-nivå også etter første studieår, uten å være klar over at disse kursene ikke vil kunne godkjennes i Norge som grunnlag for generell godkjenning og at de ikke nødvendigvis gir støtte og/eller gir innpassing/kan inngå i norsk grad.

Akkreditering av amerikanske læresteder

USA har et akkrediteringssystem som er karakterisert av et komplisert mangfold med to overordnede akkrediteringsorganisasjoner (CHEA (privat) og USDE (føderal myndighet)) som til sammen har tilsyn med fler enn 80 akkrediteringsorganer. Disse er enten institusjonsakkreditører

med regional-, tros- eller karriereorienterte institusjoner som virksomhetsområde, eller programakkreditører.

NOKUT godkjenner kun utdanning fra institusjoner som er akkreditert av en av de seks regionale akkrediteringsorganene. Dette er i tråd med praksis i flere europeiske land.

Strategi for en mer helhetlig plattform for kvalitet innen utdanning og forskning

NOKUT mener at den internasjonale utviklingen vi har sett de siste ~ti årene, både innen utdanning og forskning, gjør det nødvendig å se disse to feltene i sammenheng for å kunne styrke Norges konkurransefortrinn som en attraktiv samarbeidspartner med fokus på kvalitet.

Internasjonalt ser vi et stadig større press på akademiske interesser med masseutdanning, privatisering av utdanning, eksplosjon i tilbud om nettbasert utdanning, tiltagende aktivitet fra useriøse aktører (både innen utdanning og akkreditering) og enorm konkurranse om studieplasser (spesielt engelskspråklige tilbud). Norge er på mange måter i en særstilling på utdanningsfeltet på grunn av gratis utdanning og gode støtte-/stipendordninger, og er derfor attraktive både for mobilitet inn og ut av landet, uten av volumet nødvendigvis er knyttet til kvalitet.

Disse stadig økende utfordringene møtes av nye behov for regulerings- og kontrollsystemer på mange fronter, noe som er nødvendig for å sikre et minimumsnivå av kvalitet. De tre viktigste områdene innen utdanningsfeltet er kvalitetssikring av:

- læresteder og deres rettigheter/autonomi
- utdanningskvalitet
- kvalifikasjoner: godkjenning på tvers av utdanningssystemer / rett til videre studier, verifisering av vitnemål

Det er viktig å synliggjøre formelle krav og retningslinjer. Innen forskningsområdet, har lærestedene tradisjonelt vært autonome og i stor utstrekning initiert sine forskningsforbindelser ut fra personlige kontakter. Også innenfor forskningsfeltet er det økende grad av regulerings- og kontrollsystemer for sikre minimumskvalitet. Men med økende grad av team-orientert samarbeid (bilaterale/multinasjonale forskningsgrupper/ finansieringskilder/ rapporteringskrav), tettere integrering mellom forskning og utdanning (fellesgrader/gradsgivende konsortium, felles og/ eller delt utstedelse av vitnemål/gradstildelinger), og økende kompleksitet i lærestedenes rettigheter/autonomi (transnasjonale utdanningstilbud, akkreditering over landegrensene, validering), vil også kravene til kvalitet og ansvar for kvalitet bli mer uklare. Bevisstgjøring på dette området er derfor viktig.

NOKUTs erfaring fra sektoren, generelt, er at det inngås samarbeidsavtaler som ikke burde vært igangsatt, at det tildeles grader uten nødvendige rettigheter og at studenter følger studier som ikke holder nødvendig kvalitet/nivå og/eller gir forventede rettigheter. Hvor stort omfanget er, har vi liten oversikt over, men vi mener derfor at en strategi for samarbeid bør inneholde noen konkrete retningslinjer for hva som er innenfor akseptable rammer, og trolig med større harmonisering i premissene for utdanning og forskning.

Oppsummering

NOKUT peker på tre problemstillinger som bør vurderes ved en videreutvikling av strategien. Disse vil ha / kan ha til dels store økonomiske konsekvenser.

1: USA: Å bryte koblingen mellom generell godkjenning og utdanningsstøtte fra Lånekassen med tanke på fullfinansiering også av "freshman-året". Det vil i tillegg komme krav om støtte til

fullfinansiering av studier fra andre land der det i dag ikke gis støtte til førsteårsstudier, men dette kan være et redskap for styring av studenstrømmen. Dette er først og fremst en politisk beslutning som vil ha økonomiske konsekvenser.

2: USA: En utvidelse av godkjenningsgrunnlaget ved å akseptere akkrediteringer fra andre enn de seks regionale institusjonsakkreditørene i USA. Dette er et godkjenningsfaglig spørsmål som NOKUT skal utrede, men en politisk vurdering bør også ligge til grunn fordi dette vil ha økonomiske konsekvenser da det vil åpne for utdanningsstøtte fra Lånekassen til flere typer studier.

3: USA/Canada: Føringer for hva som sees som akseptable samarbeidsavtaler, med en større grad av harmonisering i premissene for utdanning og forskning.

Terje Mørland
direktør

Rolf Lofstad
seniorrådgiver